

Nieuwsbrief NZG

6(1)

Nederlandse Zeevogelgroep
Dutch Seabird Group

ISSN: 1566-6778

Texel, december 2004

redactie Nieuwsbrief NZG: Mardik F. Leopold
p/a ALTERNAT-TEXEL, Postbus 167, 1790 AD Den Burg, Texel
e-mail mardik.leopold@wur.nl

Guido O. Keijl, Brederodestraat 16A
1901 HW Bakkum, e-mail guido@hetnet.nl

secretariaat NZG: De Houtmanstraat 46
1792 BC Oudeschild, Texel, e-mail ned.zeevogelgroep@planet.nl

Grote aantallen vaaltjes en noordse pijlen in september 2004

Na enkele magere jaren werden valse stormvogeltjes en noordse pijlstormvogels in september 2004 weer in grote aantallen gezien. In deze bijdrage een globale schets van de waarnemingen, zonder te speculeren over de oorzaken. Na een handjevol vaaltjes eind augustus en vijf vogels op 15 september bracht een periode met krachtige tot harde westelijke winden tussen 21 en 25 september recordaantallen voor de Hollandse kust (zie tabel 1). De influx begon klassiek. Hoewel er al sinds de 20^e een harde westelijke wind waaide en er dus overal zeetrektellers paraat waren, werden de eerste tientallen vogels pas in de namiddag van de 21^e gezien. Met uitzondering van Camperduin vlogen ze allemaal naar zuid. De volgende dag werden hoge aantallen gezien, o.a. Camperduin 66 Z, 120 N, Bloemendaal 112 Z, Katwijk 81 Z en Scheveningen 107 Z. Op de 23^e werd het landelijk record te Westkapelle verpulverd: 313 Z, 5 N. Verder noordelijk werden veel minder vogels gezien. Zo werden er bij Scheveningen en Katwijk respectievelijk 128 en 123 zuidwaarts vliegende vaaltjes geteld. Nog verder naar het noorden waren de aantallen nog lager en vloog bovendien een deel van de vogels naar noord: 46 Z, 4 N langs Noordwijk en 42 Z, 10 N langs Bloemendaal. In de Waddenzee werden er bij Lauwersoog ruim 120 gezien (foto). Langs de Noordzeekust van Terschelling werd er slechts één gezien. Op de 24e waren de aantallen aanzienlijk lager, met maximaal enkele tientallen per telpost.

Vaal stormvogeltje, trekkend langs Lauwersoog, 23-09-2004. Foto: Martijn Bot (<http://www.martijnbot.photosite.com>).
NB: het verenkleed vertoont aanzienlijke sleet, dus dit is in ieder geval geen jonge vogel!

Er werden opvallend hoge aantallen in de Waddenzee en op het IJsselmeer gezien. Zo werden er de van de 22^e t/m de 25^e 160 vaaltjes langs Den Oever geteld, met op de 24^e als maximum 113 exemplaren. Nota bene evenveel als langs de Hollandse Noordzeekust. Ook langs het IJsselmeer werden deze dag grote aantallen gezien, zoals 20 Z, 11 N bij de Flevocentrale en 5 Z, 1N bij de IJmeerdijk bij Almere, waar vanaf de 21^e ook al drie vogels waren gezien. In oktober werden onregelmatig verspreid langs de kust enkele vogels gezien. De laatste twee vlogen 20 november langs Westkapelle. Al met al werden langs de Noordzeekust ca 1400, en in het binnenland nog eens ruim 300 vale stormvogeltjes geteld. Hoewel een deel betrekking zal hebben op dubbeltellingen zijn er in de CvZ-geschiedenis nog nooit zoveel vaaltjes in Nederland gezien als in september 2004. Alleen najaar 1997 komt in de buurt; toen werden in drie golven tussen 9 september en 12 oktober ruim 1100 vaaltjes gezien.

De laatste jaren werden noordse pijlstormvogels vooral in de zomermaanden gezien, maar in 2004 was het seizoenspatroon weer ouderwets en werden in september grote aantallen gezien, met name in zuiden des lands (zie tabel 2). Op de 15^e en 21^e passeerden de hoogste aantallen, respectievelijk 186 en 183 te Westkapelle, vrijwel alle naar zuid. Beide totalen betekenden een verbetering van het landelijke CvZ-dagrecord van 165 op 23 juni 1984 te Camperduin (NB: op 06-09-1970, in de pre-CvZ tijd werden er zelfs 200 passerend langs de Hondsbossche Zeewering gemeld; Tekke 1971). Elders werden er maximaal 51 te Schev gezien, op de Wadden ontbrak de soort nagenoeg. De pijlen volgden dus in meerderheid een andere route dan de vaaltjes. Toch werden op het IJsselmeer tussen 15 en 24 september ook enkele noordse pijlen gezien: bij de Flevocentrale (8) en bij de IJmeerdijk bij Almere (7).

Informatie voor dit stuk is afkomstig van Nick van der Ham, www.trektellen.nl, trektellersnet trektellers@yahoogroups.com en Dominique Verbelen.
Steve Geelhoed NZG-CvZ

Referentie:

Tekke M.J. 1971. Een groot aantal waarnemingen in 1970 van de noordse pijlstormvogel, *Puffinus puffinus*. Limosa 44: 184-185.

Tabel 1. Waarnemingen van vaal stormvogeltje op een aantal regelmatig bezette telposten. Windrichting en -kracht zijn weergegeven voor weerstation De Kooy in Den Helder. N.g. = niet geteld.

		15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
		WNW 6	ZW 4	Z 5	ZZW 6	WZW 5	WZW 7	W 7	WNW 6	NW 5	NNW 5	WNW 5	W 5
Huisduinen	N												0
	Z					n.g.	1	11	n.g.		1	1	n.g. 14
Camperduin	N							9	120		1	4	134
	Z			n.g.	n.g.		n.g.	10	66	n.g.	6		n.g. 82
Bloemendaal	N									10		2	12
	Z		n.g.	n.g.				22	112	42	2	1	n.g. 179
Langevelderslag	N										1	1	2
	Z		n.g.	n.g.		1	n.g.	1	n.g.				2
Noordwijk	N									4		2	6
	Z		n.g.	n.g.	n.g.			1	3	40	2	2	48
Katwijk	N									4			4
	Z			n.g.				1	49	119	7	1	n.g. 177
Scheveningen	N								2				2
	Z	2						28	105	128	17	3	283
Westkapelle	N									5		15	20
	Z	3	n.g.					4	16	313	76	14	2 428
Totaal		5	0	0	0	1	1	87	473	665	113	46	0 1391

Tabel 2. Waarnemingen van Noordse pijlstormvogel op een aantal regelmatig bezette telposten (als in Tabel 1).

Huisduinen	N												0
	Z					n.g.			2	n.g.		1	n.g. 3
Camperduin	N	1							4	3			8
	Z	1		n.g.	n.g.		n.g.		8	17	n.g.	2	n.g. 28
Bloemendaal	N								3	6	1		10
	Z	1	n.g.	n.g.				2	7	3	3	1 1	n.g. 18
Langevelderslag	N												0
	Z		n.g.	n.g.		4	n.g.			n.g.		1	n.g. 5
Noordwijk	N							1		1	1		3
	Z	1	n.g.	n.g.	n.g.	1	1		5	5	3	1	17
Katwijk	N									1	1		2
	Z	1		n.g.		1	1		23	8	8		n.g. 42
Scheveningen	N	1											1
	Z	23	1					1	51	30	17	1	124
Westkapelle	N									3	1	1	5
	Z	186	n.g.			2	2		183	39	49	6 1	468
Totaal		215	1	0	0	8	8		286	116	84	9 7 0	734